

Podglogovik na Biokovu: Graditeljski diskontinuiteti, devastacije i reciklaže (DisKont)

Sažetak projekta IP-UNIZD 2021 Podglogovik na Biokovu: Graditeljski diskontinuiteti, devastacije i reciklaže (DisKont)

Istraživanje na dvogodišnjem projektu *Podglogovik na Biokovu: Graditeljski diskontinuiteti, devastacije i reciklaže (DisKont)* temelji se na terenskom radu na prostoru Podglogovika unutar *Parka prirode Biokovo*. Glavni cilj je ustanoviti odnose među arheološkim spomenicima i instalacijama, od kontinuiranog ili diskontinuiranog korištenja, preko adaptacija i reciklaža do pljački i devastacija. Terenski rad obuhvaća napredne metode dokumentiranja, etnološke i arheološke prospekcije terena, intervju, arheološka iskopavanja i eksperimentalnu izgradnju grobnog humka. Kabinetski rad obuhvaća izradu fotografskih baza, mapa, arhitektonskih snimaka, 3-D modeliranje spomenika, obradu etnološke i arheološke građe (uključujući korištenje vanjskih laboratorija), pregled arhivske građe i analiziranje dokumentacije; za potrebu diseminacije projekta pisanje radova (članci i knjige), pripremu konferencijskih izlaganja, javnih predavanja i simpozija, te dopunjavanje sveučilišnih kolegija podacima iz projekta, konačno izgradnju mrežnih stranica za popularizaciju projekta. Na temelju istraživačkih podataka pripremit će dokumentacija za pokretanje procesa zaštite kulturne baštine, što je predispozicija za uključivanje areala Podglogovika u gospodarsku ponudu.

Stoga istraživački tim čine četiri znanstvenika (3 arheologa od kojih je 1 konzervator, te etnolog), arheološki dokumentarist te povjesničar i geograf, ujedno ravnatelj Parka: izv. prof. dr. Željko Miletić (voditelj), doc. dr. sc. Silvia Bekavac, dr. sc. Ivo Glavaš, doc. dr. sc. Danijela Birt Katić, Luka Bogdanić i Slavo Jakša. Ubicirati će se prapovijesni tumuli, dokumentirati njihova struktura, a osobito način na koji su sekundarno korišteni za potrebe izgradnje komunikacija, pastirskih stanova, vojnih instalacija i sakralnih gradnji. Bit će izvršen eksperiment izgradnje replike grobnog humka. Odredit će se odnos austrijske Rodičeve ceste prema starijim i mlađim komunikacijama, kao i njene osnovne konstrukcijske karakteristike. Bit će izrađen arhitektonsko-funkcionalni plan Biokovskog sela odnosno građevina i instalacija koje mu pripadaju. Zbog specifičnosti terenskog rada veći dio financija bit će utrošen na taj aspekt projekta. Koristit će se resursi Odjela za arheologiju, od studenata do opreme za dokumentiranje, kao i logistička potpora JU „Park prirode Biokovo“.

Aktivnosti na projektu IP-UNIZD 2021 *Podglogovik na Biokovu: Graditeljski diskontinuiteti, devastacije i reciklaže (DisKont)*

1. Zračna snimanja

Željko Miletić, Silvia Bekavac i Luka Bogdanić 6. rujna izvršili su zračno snimanje Biokova, odnosno lokaliteta Podglogovik. Polazišna točka leta zrakoplovom bio je sportski aerodrom Piket u Sinju. Snimljeno je preko tristo iskoristivih snimaka. Ciljane točke bile su prapovijesni tumuli, Rodićeva cesta, Biokovska cesta, Topnički put, Biokovsko selo i bunje. Digitalne snimke su obrađene i pohranjene su u projektnu bazu fotografija na laptopu Lenovo kupljenom iz sredstava projekta.

2. Terenska istraživanja u rujnu 2021.

Sredinom rujna izvršena su terenska arheološka istraživanja lokaliteta Podglogovik (Željko Miletić, Silvia Bekavac, Danijela Birt Katić, Luka Bogdanić i studenti Odjela za arheologiju). Izvršena je prospekcija terena i identificirano je oko 80 tumula na prostoru Podglogovika, što je višestruko veći broj nego u prethodnim procjenama. Od tog broja tridesetak tumula je dokumentirano, temeljni način bio je snimanje dronom fotografija i video-uradaka. Na terenu i kasnije kabinetski, pomoću programa Agisoft Metashape Luka Bogdanić je snimke iz drona 3-D modelirao i mapirao je tumule, a ta kvalitetna dokumentacija omogućiti će brojne analize za potrebe znanstvenog i stručnog rada. Danijela Birt Katić sa suradnicima je dokumentirala Biokovsko selo, tj. napuštene stočarske stanove čija je arhitektura na mjestima jako dobro sačuvana. Luka Bogdanić snimio je dronom arhitektonske ostatke i trenutno radi na 3-D prezentaciji Biokovskog sela.

3. Javna predavanja

Premda nije bilo predviđeno projektom, Silviju Bekavac i Željka Miletića angažirala je *ad hoc* JU Park prirode „Biokovo“ da za potrebe projekta stvaranja Geoparka Biokovo, međunarodnom ekspertnom timu i članovima odbora provedbe projekta održe 15. rujna, na terenu predavanje o arheološkoj, etnološkoj i općenito kulturološkoj baštini unutar parka Biokovo.

4. Znanstveno predavanje i znanstveni članak

Nakon prijave projekta DisKont, istraživači Željko Miletić i Silvia Bekavac prijavili su se i sudjelovali su u na 7. međunarodnom kongresu povijesnih gradova,

sa zajedničkim priopćenjem „*Živi, kraljuje, vlada - revitalizacija crkve Gospe od Zdravlja u Gornjim Brelima*”. Tema se bazira na arheološkim istraživanjima spomenute derutne crkve pod vodstvom Silvije Bekavac, ali su uvrštene i brojne nove spoznaje o kulturnom pejzažu Podglogovika dobivene tijekom terenskih istraživanja i zračnog snimanja prostora Podglogovika za potrebe Institucionalnog projekta *Podglogovik na Biokovu: Graditeljski diskontinuiteti, devastacije i reciklaže (DisKont)*. Već je napisan i odgovarajući znanstveni članak i predan za zbornik radova s kongresa.

5. Radni sastanci (do 8. 11. 2021)

Održana su četiri radna sastanka na kojima su bili nazočni članovi istraživačkog tima, jednom i projektna menadžerica Anita Matek, povremeno i studenti. Teme su bile planiranje idućih aktivnosti i rekapitulacija učinjenog.